

Τα όνειρα των μικρών παιδιών ξαναζωντανεύουν με τη βοήθεια της ΕΛ.ΑΣ.

Η Υποδιεύθυνση Ανηλίκων Αττικής & το Τμήμα Προστασίας Ανηλίκων Θεσ/νίκης συμβουλευούν...

Στο πρόγραμμα της αντεγκληματικής πολιτικής της ΕΛ.ΑΣ. περιλαμβάνονται δράσεις για την προστασία των ανηλίκων. Δράσεις, που εφαρμόζονται από τη Διεύθυνση Ασφάλειας Αττικής με την Υποδιεύθυνση Ανηλίκων, από τη Διεύθυνση Ασφάλειας Θεσσαλονίκης με την Υποδιεύθυνση Δίωξης Εγκλημάτων κατά ζωής και ιδιοκτησίας και το Τμήμα Ανηλίκων, αλλά και από τις κατά τόπους Υποδιευθύνσεις Ασφαλείας των νομών, σε μερικές από τις οποίες λειτουργούν γραφεία ανηλίκων, όπως Λάρισα, Πάτρα, Ηράκλειο. Ο Προϊστάμενος της Υποδιεύθυνσης Ανηλίκων Αττικής, Αστυνομικός Υποδιευθυντής Μπουροδής Γεώργιος

Προϊστάμενος της Υποδιεύθυνσης Ανηλίκων Αττικής,
Αστυνομικός Υποδιευθυντής Μπουροδής Γεώργιος

ος παρουσιάζει το έργο της Υποδιεύθυνσης:

«Είναι γεγονός ότι στην περίπτωση του εγκλήματος, ιδίως στις περιπτώσεις που εμπλέκονται ανήλικοι, είναι καλύτερο το «προλαμβάνειν» παρά το «θεραπεύειν». Για

το λόγο αυτό, ένα σημαντικό μέρος της προσπάθειας αντιμετώπισης του εγκλήματος, από την πλευρά της επίσημης πολιτείας, με εμπλεκόμενα ανήλικα πρόσωπα, επικεντρώνεται στη λήψη προληπτικών μέτρων, τα οποία συμπληρώνονται από τα αντίστοιχα κατασταλτικά, όπου τα τελευταία κρίνονται αναγκαία.

Για να είναι αποτελεσματική η παρέμβαση της πολιτείας

στο πεδίο του ελέγχου της παραβατικότητας και της θυματοποίησης των ανηλίκων, απαιτείται μια συνολική σφαιρική προσέγγιση και συνεργασία όλων των φορέων τυπικού και άτυπου κοινωνικού ελέγχου, σε δράσεις συντονισμένες, καθώς και ένα θεσμικό πλαίσιο, που θα τυποποιεί και θα ρυθμίζει τις δράσεις αυτές συνολικά. Έχει γίνει πλέον αντιληπτό ότι η συμμετοχή των ανηλίκων στο έγκλημα με οποιοδήποτε τρόπο (θύματα - θύτες), είναι αποτέλεσμα των σύνθετων κοινωνικών προβλημάτων και των συνθηκών διαβίωσης στη σύγχρονη κοινωνία. Πρόκειται για μια προβληματική κατάσταση, η αντιμετώπιση της οποίας, δεν μπορεί να περιορίζεται στη σφαίρα των δραστηριοτήτων του επισήμου μόνο κοινωνικού ελέγχου του εγκλήματος (Αστυνομία – Δικαιοσύνη - Σωφρονιστικό Σύστημα), αλλά απαιτεί πολυδιάστατη παρέμβαση, με επέκταση των δράσεων στο σύνολο των Φορέων, που ασχολούνται με τους ανήλικους.

Η Αστυνομία, ως επίσημος φορέας κοινωνικού ελέγχου, παρεμβαίνει στο πεδίο του ελέγχου της παραβατικότητας και της θυματοποίησης των ανηλίκων με συγκεκριμένες δράσεις, με στόχο, κυρίως, την προστασία τους από τα ναρκωτικά, το αλκοόλ και τον καπνό, την αποτροπή συμμετοχής τους σε εγκληματικές ομάδες και την προστασία τους από το ενδεχόμενο θυματοποίησής τους.

Η Υπηρεσία μας, σε κάθε υπόθεση ανηλίκου που χειρίζεται, έχει πάντα ως γνώμονα το συμφέρον του παιδιού, σεβόμενη την προσωπικότητά του και την ιδιωτική του ζωή. Πέρα από το αμιγώς αστυνομικό αντικείμενο, επιτελεί σημαντικό κοινωνικό έργο, προσπαθώντας σε συνεργασία με άλλους φορείς να βοηθήσει παιδιά σε κίνδυνο, παιδιά θύματα κακοποίησης ή παραμέλησης, παιδιά με παραβατική συμπεριφορά».

ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

Στο κέντρο ο Προϊστάμενος της Υποδιεύθυνσης Ανηλίκων, Αστυνομικός Υποδιευθυντής Μπουροδήμος Γεώργιος, αριστερά η Α/Α' Πατρωνούδη Γεωργία και η Ψυχολόγος-Α/Β' Κωστάκου Κωνίνα, δεξιά η Υ/Α' Μποβιάτση Ελένη και η Υ/Α' Μπαλωμένου Παναγιώτα

Αρχικά, η Υποδιεύθυνση Ανηλίκων Αττικής, στελεχωμένη από Αστυνομικούς Γενικών Καθηκόντων και δύο (2) Αξιωματικούς Ειδικών καθηκόντων – Ψυχολόγους και έχοντας εμπειρία στο χειρισμό μεγάλου αριθμού υποθέσεων, αλλά και με τη συνεχή επιμόρφωση και μετεκπαίδευση του προσωπικού της σε θέματα ανηλίκων, προσφέρει κοινωνικό και ανθρωπινό έργο. Έχοντας δύο τμήματα στην αρμοδιότητά της, **το Τμήμα Εποπτείας Ανηλίκων** και **το Τμήμα Ειδικής Μεταχείρισης Ανηλίκων** διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στα σημερινά κοινωνικά δεδομένα σχετικά με τη θυματοποίηση και την παραβατικότητα των ανηλίκων παιδιών.

Προϊστάμενος της Υποδιεύθυνσης Ανηλίκων είναι ο **Αστυνομικός Υποδιευθυντής Μπουροδήμος Γεώργιος**, ενώ Τμηματάρχης του Τμήματος Εποπτείας Ανηλίκων είναι η **Α/Α' Πατρωνούδη Γεωργία**, με Αναπληρώτρια Τμηματάρχη την **Υ/Α' Μπαλωμένου Παναγιώτα**. Αναπληρώτρια Τμηματάρχη του Τμήματος Ειδικής Μεταχείρισης Ανηλίκων είναι η **Υ/Α' Μποβιάτση Ελένη**. **Βασική αρμοδιότητα της Υποδιεύθυνσης είναι η προστασία της ανηλικότητας από συμπεριφορές, που καθιστούν τον εμπλεκόμενο ανήλικο, παραβάτη ή θύμα.** Τα τμήματα διακρίνονται, ακριβώς, βάσει αυτής της διάκρισης για την αντιμετώπιση του ανηλίκου ως θύμα (Τμήμα Εποπτείας Ανηλίκων) ή ως παραβάτη (Τμήμα Ειδικής Μεταχείρισης).

Τμήμα Εποπτείας Ανηλίκων

Η Α/Α' Πατρωνούδη Γεωργία παρουσιάζοντας το Τμήμα Εποπτείας Ανηλίκων, τονίζει ότι «επιλαμβάνεται υποθέσεις που αφορούν αδικήματα στρεφόμενα, κυρίως, κατά της γενετήσιας ελευθερίας των ανηλίκων και της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής τους, ιδίως όπου απαιτείται παρουσία παιδοψυχολόγου ή παιδοψυχιάτρου, όπως αποπλάνηση, κατάχρηση σε ασέλγεια. Επίσης, χειρίζεται υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας, στις οποίες διαπιστώνεται συστηματική κακοποίηση (σωματική ή ψυχολογική) ή άλλη βαριάς μορφής κακοποίηση».

Η συλλογική δουλειά, που αποτελεί προϋπόθεση επιτυχούς πορείας μιας ομάδας, χαρακτηρίζεται από τη συνεργασία του Τμήματος Εποπτείας Ανηλίκων με το Τμήμα

Αναζητήσεων της Διεύθυνσης Ασφάλειας Αττικής, με τη Δ.Ε.Ε./Υ.Β.Β.Ε.Α./Τμήμα Ανάλυσης Βιολογικών Υλικών, αλλά και με τα περιφερειακά Τμήματα Ασφαλείας, όπου παρέχει συνδρομή σε υποθέσεις εξαφανίσεων ανηλίκων. Κομβικής σημασίας αποτελεί και η εποικοδομητική συνεργασία του Τμήματος Εποπτείας με τις εισαγγελικές αρχές και τους συναρμόδιους φορείς (Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων, Νοσοκομεία Παίδων Αθηνών, Ιατροδικαστική Υπηρεσία, Μ.Κ.Ο.).

Το πολύτιμο κοινωνικό έργο, που η ΕΛ.ΑΣ. επιτελεί, και η προσφορά της στο συνάνθρωπο αποδεικνύονται και μέσα από το βασικό ερώτημα «ποια αδικήματα εμπíπτουν στη σφαίρα αρμοδιοτήτων της Υποδιεύθυνσης Ανηλίκων», η απάντηση δίνεται από την κα Πατρωνούδη, «**Το Τμήμα Εποπτείας Ανηλίκων χειρίζεται υποθέσεις, που αφορούν σε αδικήματα του κεφαλαίου 19 ΠΚ (Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής), και σε ποσοστό περίπου 80% σε καταγγελίες για σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον ή στο ευρύτερο φιλικό περιβάλλον της οικογένειας. Σε αυτές τις περιπτώσεις δράστες είναι συνήθως συγγενείς α' και β' βαθμού (πατριός ή σύντροφος μητέρας, προπονητής αθλήματος κ.α.). Παράλληλα, ασχολείται με υποθέσεις σχετικές με αρπαγές ανηλίκων. Στο σημείο αυτό, χρειάζεται να τονιστεί ότι οι αρπαγές, σήμερα, αφορούν σε γονικές αρπαγές με παράλληλη παραβίαση δικαστικής εντολής για την επιμέλεια. Εάν η αρπαγή συντελεστεί από τον πατέρα, τότε μιλάμε για γονική αρπαγή, ενώ, εάν γίνει από τη μητέρα, για παραβίαση δικαστικής απόφασης. Δε λείπουν, παρόλ' αυτά, και οι παράνομες υιοθεσίες και αγοραπωλησίες βρεφών, καθώς και πράξεις, που τελούνται μέσω ίντερνετ σε βάρος ανηλίκων από γνωστό ή άγνωστο δράστη».**

Εδώ αξίζει να γίνει μνεία σε πρόσφατη περίπτωση, όταν τον Ιούνιο του 2016 συνελήφθη 46χρονος υπήκοος Αλβανίας, ο οποίος το τελευταίο 9μηνο, κινούμενος, συνήθως, με ποδήλατο, προσέγγιζε ανήλικες μαθήτριες Γυμνασίου (συνολικά 27), ηλικίας 13-15 ετών, τις πρωινές ιδίως ώρες, κατά το χρόνο προσέλευσής τους στα εκπαιδευτήρια και προφασιζόμενος ότι τύχανε γνωστό πρόσωπο της οικογένειάς τους, που είχε βάψει κατά το παρελθόν το δωμάτιό τους, ενεργούσε σε βάρος τους ασελγείς πράξεις.

Η εξέταση των ανηλίκων θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης γίνεται βάσει του **άρθρου 226^Α του Κ.Π.Δ.** Έτσι, απαραίτητα η εξέταση γίνεται με το διορισμό πραγματογνώμονα παιδοψυχολόγου ή παιδοψυχιάτρου και σε περίπτωση έλλειψής τους από το διορισμό ψυχιάτρου ή ψυχολόγου. **Σημαντικό βήμα για την ομαλή έκβαση της εξέτασης αποτελεί η σωστή προετοιμασία του ανηλίκου για την εξέταση και σε χώρο ειδικά σχεδιασμένο και προσαρμοσμένο για το σκοπό αυτό,** ενώ, παράλληλα, χρειάζεται η χρήση κατάλληλων διαγνωστικών μεθόδων για την εξέταση της αντιληπτικής ικανότητας και της ψυχικής κατάστασης του παιδιού. Μεταξύ και των επομένων σταδίων, βασικός στόχος, υπερθεματίζει ο Αστυνομικός Υποδιευθυντής κ. Μπουροδήμος είναι «**η συλλογή των απαιτούμενων πληροφοριών σε μία μόνο κατάθεση, το οποίο και γίνεται στις περισσότερες περιπτώσεις, καθώς σε αντίθετη περίπτωση οι συμπληρωματικές καταθέσεις μειώνουν την αξιοπιστία και τραυματίζουν ξανά**

τον ψυχισμό του ανηλίκου λόγω της επανάκλση των γεγονότων στη μνήμη του».

Η εξέταση του ανηλίκου διενεργείται από δύο (2) ανακριτικούς υπαλλήλους, παρουσία του παιδοψυχολόγου, από τους οποίους ο πιο έμπειρος ανακριτικός υπάλληλος διατυπώνει τις ερωτήσεις και ο δεύτερος συντάσσει εγγράφως την κατάθεση, ενώ ο παιδοψυχολόγος παρεμβαίνει σε περίπτωση που το παιδί δυσκολεύεται να μιλήσει για τα υπό διερεύνηση γεγονότα, συνήθως, όταν εξετάζονται παιδιά μικρότερης ηλικίας 6-10 ετών. Η Α/Α' κα Πατρωνούδη τονίζει ότι «η κατάθεση δε θα πρέπει να διαρκεί περισσότερο από μία ώρα, εντούτοις στην πραγματικότητα αυτό είναι ανέφικτο και, συνήθως, ανάλογα με την πολυπλοκότητα του διερευνώμενου αδικήματος και το βαθμό συνεργασίας του ανηλίκου η όλη διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης και της προετοιμασίας διαρκεί 2 με 3 ώρες περίπου. Σε περίπτωση που το παιδί εμφανίσει σημάδια κόπωσης και ανησυχίας διακόπτεται η κατάθεση για όσο χρειαστεί και γίνεται σχετική μνεία στην έκθεση». Η ηλικία εξέτασης δεν προβλέπεται από κάποια διάταξη, γι' αυτό λαμβάνεται υπόψη για την εξέταση το αναπτυξιακό επίπεδο του παιδιού. **Ο Υποδιευθυντής κ. Μπουροδήμος εμφαντικά τονίζει στο σημείο αυτό ότι «Γνώμονας κάθε ενέργειας είναι το συμφέρον του παιδιού...».**

Κατά τη διερεύνηση της σεξουαλικής κακοποίησης παρουσιάζονται **προβλήματα**, που μπορεί να σχετίζονται με:

- Τη φύση του αδικήματος
- Την ηλικία του παιδιού (σε μικρές ηλικίες δεν μπορούν να δοθούν σαφείς πληροφορίες)
- Την καταγγελία των πράξεων μετά την πάροδο μεγάλου χρονικού διαστήματος από το συμβάν
- Το αν ο δράστης, ο οποίος ελέγχει – επηρεάζει το θύμα, είναι γνωστός (του οικείου και φιλικού περιβάλλοντος του ανηλίκου)
- Το φόβο του παιδιού για τις συνέπειες της αποκάλυψης
- Την επιφυλακτικότητα του παιδιού να μιλήσει σε άγνωστους σε αυτό ανθρώπους
- Την ελλιπή ή ανύπαρκτη προετοιμασία του από τους γονείς του
- Την ενδεχόμενη ενοχή ή και συνυπευθυνότητα, που μπορεί να νιώθει το παιδί για το συμβάν
- Το νοητικό επίπεδο του παιδιού, όταν αυτό αγγίζει τα όρια του χαμηλού φυσιολογικού.

Τμήμα Ειδικής Μεταχείρισης

Εκτός από τη θυματοποίηση των ανηλίκων το Τμήμα Ειδικής Μεταχείρισης έρχεται να παρσεί αρωγός στις περιπτώσεις των ανηλίκων – παραβατών, που απαιτούν συντονισμένη δράση και παρουσιάζουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ή έχουν κοινωνικό αντίκτυπο. Επιπρόσθετα, το συγκεκριμένο Τμήμα παρέχει συνδρομή στις λοιπές αστυνομικές Υπηρεσίες του Νομού Αττικής, κατά την έρευνα αξιόπινων πράξεων, στις οποίες εμπλέκονται ανήλικοι, ως παραβάτες, αλλά και μεριμνά για την κράτηση των ανηλίκων ποινικών

παραβατών στους ειδικούς χώρους κράτησης, που διαθέτει, καθώς και για την κράτηση ανηλίκων διαφυγόντων από ιδρύματα. Παρέχει, ακόμη, προστασία και αρωγή στους ανήλικους για τον απολύτως αναγκαίο χρόνο (προστατευτική φύλαξη ανηλίκων σε κίνδυνο), αλλά και εκτελεί εισαγωγικές παραγγελίες απομάκρυνσης ανηλίκων από το ακατάλληλο οικογενειακό περιβάλλον, ενώ, τέλος, δρα συμβουλευτικά σε οικογένειες, που τα ανήλικα τέκνα τους εμφανίζουν παραβατική συμπεριφορά, με τη συνδρομή

παιδοψυχολόγου.

Η παραβατικότητα των ανηλίκων έγκειται σε αδικήματα σημαντικά και χαρακτηριστικά, όπως οι **μικροκλοπές** (κινητά, χρήματα, πορτοφόλια, ρούχα, μοτοποδήλατα, κ.λπ.), οι **ληστείες στο δρόμο**, συνήθως με απειλή βίας (συνχόντερα επιβολή μεγαλύτερων σε μικρότερους) ή και με χρήση αντικειμένου, η **χρήση ναρκωτικών ουσιών**, οι **επαιτείες** ανηλίκων και, τέλος, ο **σχολικός εκφοβισμός (Bullying)**. Το Bullying αποτελεί μια επιθετική συμπεριφορά, σωματική – λεκτική – ψυχολογική ή και κοινωνική, που εκδηλώνεται σκόπιμα, απρόκλητα και επαναλαμβανόμενα στο σχολείο. Αφορά πράξεις σωματικές, όπως χτυπήματα, σπρωξίματα, κλωτσιές, κ.λπ., λεκτικές, όπως διάδοση φημών, καταστροφή αντικειμένων, και κοινωνικές, όπως απομόνωση από την ομάδα. **Η ΕΛ.ΑΣ. έρχεται να καλύψει και να προστατεύσει ένα κενό στο σχολικό εκφοβισμό, γι' αυτό και πρόσφατα δόθηκε εντολή από το Αρχηγείο της ΕΛ.ΑΣ. να οριστεί σε κάθε Τ.Α. ένας Αστυνομικός ως σύνδεσμος με τα σχολεία της κάθε περιοχής.**

Το Τμήμα Ειδικής Μεταχείρισης Ανηλίκων προσδιορίζεται και από το σημαίνοντα όρο «**Ειδική Μεταχείριση**» δίνοντας μία εύστοχη συνοπτική περιγραφή του τμήματος και της προσφοράς του στα ανήλικα παιδιά λόγω της ιδιαί-

Σημαντικό φαινόμενο που παρατηρείται ευρέως τελευταία στους ανήλικους είναι οι **εξαφάνισεις** αυτών, γι' αυτό και η ΕΛ.ΑΣ. αναλαμβάνει πρωτεύοντα ρόλο. Αρχικά, η

δήλωση εξαφάνισης ανηλίκου καταχωρείται αμέσως και πραγματοποιείται άμεση επικοινωνία με το Τμήμα Αναζητήσεων, προκειμένου να αξιολογηθεί εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του AMBER ALERT. Το AMBER ALERT HELLAS είναι το Εθνικό Συντονιστικό Πρόγραμμα έγκαιρης και έγκυρης ειδοποίησης των πολιτών σε περιστατικά εξαφάνισης/απαγωγής ανηλίκων, το οποίο ενεργοποιείται από τον Οργανισμό «Το Χαμόγελο του Παιδιού» με την έγκριση της ΕΛ.ΑΣ. **Οι προϋποθέσεις, για να δοθεί έγκριση από την ΕΛ.ΑΣ., για την ενεργοποίηση του AMBER ALERT είναι:**

- Πρώτες ώρες
- Ηλικία (συνήθως κάτω των 12 ετών)
- Να υπάρχει άμεσος κίνδυνος ζωής
- Να μην έχει εξαφανιστεί ξανά στο παρελθόν
- Θύμα αρπαγής (αποδεδειγμένα)
- Ενημέρωση Εισαγγελέα

τερης ψυχосύνθεσης και της υπό διαμόρφωση προσωπικότητάς τους. Οι ανήλικοι παραβάτες, γενικά, δε διαφέρουν ως προς τις διαδικασίες αντιμετώπισής τους από εκείνες που ισχύουν για τους ενήλικες δράστες αξιόποινων πράξεων. Συγκεκριμένα, η Αστυνομία καλείται να λειτουργήσει κατά τέτοιο τρόπο, ώστε ο ανήλικος να αισθανθεί αμέσως ασφάλεια και προστασία.

Η Υ/Α' Μποβιάτση Ελένη μας διασαφηνίζει κάποια βασικά σημεία «**ειδικής μεταχείρισης**». «Αρχικά, «**ειδική μεταχείριση**» σημαίνει ότι οι ανήλικοι παραβάτες κρατούνται σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους κράτησης μέχρι και τη μεταγωγή τους ενώπιον του Εισαγγελέα Ποινικής Δίωξης, ενώ παράλληλα, οι ανήλικοι, κατά τη μεταγωγή τους δεν ασφαρίζονται με χειροπέδες (εκτός αν κρίνονται εξαιρετικά ύποπτοι για απόδραση). Μετάγονται με επιβατικό αυτοκίνητο, το οποίο δε φέρει τα χρώματα και τα διακριτικά της Αστυνομίας και συνοδεύονται από αστυνομικούς με πολιτική περιβολή. Οι ανωτέρω ενέργειες έχουν ως σκοπό να παρουσιάσουν στον ανήλικο παραβάτη ένα ανθρωπινότερο και πιο οικείο πρόσωπο της εξουσίας, αποφεύγοντας το στιγματισμό και τη διαπόμπευσή του, ώστε μέσα από την κατάκτηση της εμπιστοσύνης, να ωφεληθεί τόσο ο ίδιος ο παραβάτης, προβληματιζόμενος ως προς το συμφέρον του, όσο και η ίδια η κοινωνία».

ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Στο κέντρο η Τμηματάρχης του Τμήματος Προστασίας Ανηλίκων Θεσσαλονίκης, Α/Β' Κουσιδού Σοφία. Επάνω από αριστερά ο Αρχ/κας Περπέρης Απόστολος, Ανθ/μος Σαββάκης Εμμανουήλ, Αρχ/κας Καραππτάς Δημοσθένης και Ανθ/μος Αλιμούδη Άννα

Η Τμηματάρχης του Τμήματος Προστασίας Ανηλίκων Θεσσαλονίκης, Α/Β' Κουσιδού Σοφία παρουσιάζει το Τμήμα γλαφυρά «**Η υπηρεσία μας είναι το 5^ο Τμήμα της Υ.Δ.Ε.Ζ.Ι. (Υποδιεύθυνση Δίωξης Εγκλημάτων Ζωής και Ιδιοκτησίας) της Διεύθυνσης Ασφαλείας Θεσσαλονίκης. Σε αντίθεση με την Αθήνα λειτουργούμε σε επίπεδο Τμήματος και όχι Υποδιεύθυνσης. Η Υπηρεσία στελεχώνεται από 17 Αστυνομικούς εκ των οποίων ο ένας είναι ψυχολόγος ειδικών καθηκόντων. Μεγάλο τμήμα του προσωπικού της Υπηρεσίας μας είναι κάτοχοι πτυχίων ανώτερων και ανώτατων εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (νομική, ψυχολογία, οικονομικό κ.α). Η εδαφική μας αρμοδιότητα καλύπτει την ευρύτερη περιοχή του νομού, αν κριθεί, όμως, αναγκαίο, καλύπτουμε και τους λοιπούς νομούς της Β. Ελλάδος. Η Υπηρεσία μας ασχολείται, κυρίως, με εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλή-**

ματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, που περιγράφονται στο 19^ο κεφάλαιο του Π.Κ., όπου το θύμα ή ο δράστης είναι ανήλικος. Είναι και η μοναδική περίπτωση, που ασχολούμαστε με δράστη ανήλικο. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις με δράστη ανήλικο ασχολούνται τα τοπικά Τμήματα. Επιπλέον, ασχολούμαστε και με τέτοιες φύσης αδικήματα, που διαπράττονται μέσα στα κέντρα φιλοξενίας προσφύγων (HOT SPOT)».

Το Τμήμα Προστασίας Ανηλίκων Θεσσαλονίκης με συγκλονιστικές υποθέσεις το τελευταίο διάστημα στο ενεργητικό του και μεγάλη εμπειρία κάνει **μια παρουσίαση των δυσκολιών**, που πιθανόν θα αντιμετωπίσει ο Ανακριτικός Υπάλληλος Αστυνομικός, όταν κληθεί να αντιμετωπίσει υπόθεση σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκου. Αρχικά, βασική δυσκολία αποτελεί η σπάνια ύπαρξη εξωτερικών κακώσεων, ώστε να μπορεί να αναγνωριστεί από τρίτα άτομα η σεξουαλική κακοποίηση, γεγονός που καθιστά εφικτή την αποκάλυψη της αλήθειας αποκλειστικά από το ανήλικο θύμα. Γι' αυτό το λόγο, οι χειρισμοί των Ανακριτικών Υπαλλήλων πρέπει να είναι λεπτοί και επιδέξιοι. Επιπλέον, οι ανήλικοι, που φτάνουν στη διαδικασία της καταγγελίας νιώθουν φόβο ότι κάτι κακό θα τους συμβεί, ενώ ενδεχομένως να δέχονται απειλές από το δράστη και τις περισσότερες φορές να αισθάνονται ντροπή, γι' αυτό το λόγο υπάρχει συχνά και καθυστέρηση στην καταγγελία της κακοποιητικής συμπεριφοράς. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να χάνονται πολύτιμα αποδεικτικά στοιχεία, γεγονός που καθιστά τη διαδικασία της ανάκλησης των γεγονότων από την πλευρά των ανηλίκων ακόμη πιο δύσκολη.

Επτά βασικά σημεία, τα οποία ο Αστυνομικός ανακριτικός υπάλληλος χρειάζεται να έχει πάντα υπόψη του, επισημαίνει χαρακτηριστικά και περιεκτικά η Α/Β' κα Κουσιδού Σοφία:

«**1. Οι Αστυνομικοί θα πρέπει να προσαρμόζουν τη διαδικασία κάθε φορά ανάλογα με το περιστατικό**, που καλούνται να αντιμετωπίσουν.

2. Σε γενικές γραμμές, αρχικά, πρέπει να γίνει μία γνωριμία με το παιδί και να χτιστεί κλίμα εμπιστοσύνης, (καλλιεργώντας ζεστό και ασφαλές κλίμα, θίγονται ανώδυνα θέματα χωρίς να έχουν σχέση με την κακοποίηση, όπως για το σχολείο, τις εξωσχολικές του δραστηριότητες, τους φίλους του κ.α.).

3. Μεγάλη σημασία έχει και ο χώρος που θα διεξαχθεί η ανάκριση. Η όχληση από τρίτους κατά τη διάρκεια της εξέτασης (π.χ. τηλέφωνα) θα πρέπει να αποφεύγεται με κάθε τρόπο.

4. Ο χώρος θα πρέπει να προστατεύει την ιδιωτικότητα του παιδιού, η κατάθεσή του δε θα πρέπει να γίνεται σε κοινή θέα, γιατί έτσι δε θα νιώσει ασφάλεια να αποκαλύψει την κακοποίησή του.

5. Υπάρχουν πολλές απόψεις και θεωρίες σχετικά με το φύλο του Αστυνομικού, που θα εξετάσει το ανήλικο θύμα. Ωστόσο, η πράξη μάς, έχει δείξει ότι πάντοτε δεν ισχύει κάτι τέτοιο. Είναι φρόνιμο, αν διαπιστώσουμε ότι ο ανήλικος κατά τη διάρκεια της εξέτασής του ενοχλείται από κάτι να τον ρωτήσουμε τι είναι αυτό. Δεν ήταν λίγες οι φορές που τα παιδιά ζήτησαν να αποχωρήσει κάποιος από την αίθουσα της εξέτασης, π.χ. υπήρξε περιστατικό όπου δύο ανήλικα αδέρφια είχαν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση από το σύντροφο της μητέρας τους, παρουσία της ίδιας και για το λόγο

αυτό δεν ήθελαν να μιλήσουν για την κακοποίησή τους σε γυναίκα Αστυνομικό. Φυσικά, σε κάθε περίπτωση γίνεται σεβαστή η επιθυμία του παιδιού.

6. Στην πρώτη επαφή με το παιδί, ο Αστυνομικός θα πρέπει να ενημερώνει για το όνομα και την ιδιότητά του, να εξηγεί το λόγο, που βρίσκεται το παιδί στο γραφείο του και να του εξηγήσει αναλυτικά την πορεία της διαδικασίας. Για παράδειγμα «Γεια σου το όνομά μου είναι..... είμαι Αστυνομικός και η δουλειά μου είναι να ακούω τα προβλήματα, που έχουν τα παιδιά».

7. Το παιδί θα πρέπει να ενημερωθεί και για τους **κανόνες της διαδικασίας**, όπως, για παράδειγμα, ότι δε λέμε ψέματα, εάν δεν καταλαβαίνει κάτι, θα πρέπει να το πει και, φυσικά, αν δεν ξέρει κάποια απάντηση θα πρέπει να λέει δε γνωρίζω και όχι να προσπαθεί να μαντέψει. Για παράδειγμα, μπορούμε να πούμε «αν δεν γνωρίζεις κάποια απάντηση, σε παρακαλώ μη μαντέψεις και να γνωρίζεις ότι δε θα σου θυμώσω για κάτι, που θα μου πεις», «αν δεν καταλαβαίνεις κάτι, μη διστάσεις να μου το πεις και εγώ θα προσπαθήσω να το πω με άλλα λόγια».

Δε θα πρέπει να ξεχνάμε, οι ανήλικοι εξετάζονται χωρίς όρκο, απαγορεύονται οι παραπειστικές ερωτήσεις και καταγράφεται αυτολεξεί η κατάθεσή τους».

Κάθε ανήλικο παιδί αποτελεί μέρος μιας οικογένειας και για το λόγο αυτό οι ίδιοι οι γονείς χρειάζεται να στηρίξουν, αρχικά, το παιδί τους και να το κατευθύνουν σωστά προετοιμάζοντάς το για την κατάθεση στην Αστυνομία. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει το παιδί να χάσει την εμπιστοσύνη του απέναντι στο πρόσωπο, που επέλεξε να εμπιστευτεί το πρόβλημά του, γιατί ίσως «κλειδώσει» και δε ξαναμιλήσει για την κακοποίηση που δέχτηκε ποτέ.

Σε υπόθεση του Τμήματος Ανηλίκων Θεσσαλονίκης πρόσφατα η παρατηρητικότητα της γιαγιάς και της μητέρας οδήγησε στο να αντιληφθούν οι δύο γυναίκες ότι ο πατέρας του παιδιού προέβαινε σε ασελγείς πράξεις κατά της ανηλίκου 4χρονης κόρης του. Ο πατέρας αποπλανούσε το παιδί, παίζοντας μαζί του παιχνίδια, όπως «ο λύκος και το προβάτι» ή παριστάνοντας ο ίδιος το «σκυλάκι» και προέβαινε σε ασελγείς πράξεις κατά της 4χρονης κατ' εξακολούθηση. Η ανήλικη εξετάστηκε παρουσία ψυχολόγου και με τη χρήση βοηθημάτων μη λεκτικού τύπου (**λούτρινα παιχνίδια**) προσομοιάζοντας την ίδια με μικρόσωμο κουκλάκι και τον πατέρα της με μεγαλόσωμο υπέδειξε τις ασελγείς πράξεις στις οποίες προέβαινε ο πατέρας.

Εκτός από τους γονείς, η επόμενη βασική κοινωνική ομάδα συμμετοχής του παιδιού αποτελεί και η εκπαιδευτική κοινότητα. Η Α/Β' κα Κουσιδου σημειώνει «Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ότι οι εκπαιδευτικοί εφόσον λάβουν γνώση

τέτοιου περιστατικού είναι υποχρεωμένοι να το αναφέρουν. Η πρόθεσή σας να προβείτε στην καταγγελία του περιστατικού θα πρέπει να κοινοποιηθεί στο ανήλικο θύμα, ώστε να είναι προετοιμασμένο και να μη σπάσει ο δεσμός εμπιστοσύνης μεταξύ σας».

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η Υποδιεύθυνση Προστασίας Ανηλίκων Αττικής με πολυδιάστατο έργο για το ίδιο το ανήλικο παιδί συμμετέχει σε δράσεις ενημέρωσης για θέματα ανηλίκων, καθώς πρόσφατα συμμετείχε στην εκστρατεία «**ένα στα πέντε**» του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης, λαμβάνοντας μέρος σε εκδηλώσεις ενημέρωσης, που πραγματοποιήθηκαν σε Δήμους και Δημοτικά σχολεία της Αττικής. Επίσης, συμμετέχει σε ενημερωτικές τηλεοπτικές εκπομπές παρέχοντας χρήσιμες συμβουλές για την προφύλαξη και προστασία των παιδιών από πράξεις ασελγείας ή κακοποίησης. Εκπαιδεύει τα στελέχη της ΕΛ.ΑΣ. συνεχώς, δίνοντας διαλέξεις στις Σχολές της Αστυνομικής Ακαδημίας. Ενώ, τέλος, οι Ψυχολόγοι της Υποδιεύθυνσης συμμετέχουν και στην Καμπάνια της Έλενας Ράπτη με το βίντεο «**Το Μυστικό της Νίκης**».

Το **Τμήμα Προστασίας Ανηλίκων Θεσσαλονίκης** από τη μεριά του συμμετέχει και το ίδιο στην καμπάνια «**ένα στα πέντε**» του Συμβουλίου της Ευρώπης. Στο ενεργητικό του έχει ομιλίες σε σχολεία και εκπαιδευτικά ιδρύματα της πόλης. Παράλληλα, συνεργάζεται με εκπροσώπους της Υπαιτης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών σε θέματα κακοποίησης ανηλίκων μέσα στα κέντρα φιλοξενίας μεταναστών, αλλά και με το σύλλογο "φίλων-εθελοντών Εταιρείας Προστασίας Ανηλίκων". Σύμφωνα με την κα Κουσιδου θα ήταν πολύ εποικοδομητική η παρακολούθηση σεμιναρίων σε θέματα χειρισμού υποθέσεων, που αφορούν ανήλικους, συνεργαζόμενη η ΕΛ.ΑΣ. με χώρες του εξωτερικού, στις οποίες έχουν καταρτιστεί πρωτόκολλα χειρισμού υποθέσεων κακοποίησης ανηλίκων, τα οποία απουσιάζουν από την Ελλάδα. Αξιόλογης σημασίας θα μπορούσε να αποτελέσει η αποστολή Αστυνομικών σε χώρες, όπου λειτουργούν ολοκληρωμένες δομές για κακοποιημένα παιδιά και συστήματα ειδικού τρόπου εξέτασής τους, «Σπίτι του παιδιού».

Τέλος, η Α/Β' Κουσιδου Σοφία συμβουλεύει «**Η αποτελεσματικότητα της ανάκρισης στη χώρα μας επαφίεται στην επιμονή, υπομονή και επιδεξιότητα του εκάστοτε Αστυνομικού**». ■

Ο πολίτης μπορεί να απευθύνεται στα τηλέφωνα των υπηρεσιών, παρέχοντας ακόμη και ανώνυμες πληροφορίες σχετικά με αδικήματα σχετιζόμενα με ανήλικους.

Τα τηλέφωνα της Υποδιεύθυνσης Ανηλίκων Αττικής είναι:

- **210 6476370** (για υποθέσεις με ανήλικα θύματα)

- **210 6476270** και **210 6400131** (για υποθέσεις με ανήλικους θύτες)

Τα τηλέφωνα του Τμήματος Ανηλίκων Θεσσαλονίκης είναι:

- **2310 388456**

Και φυσικά το **100!** (Τηλέφωνο Άμεσης Δράσης)

Χρήσιμες πληροφορίες και συμβουλές για την προφύλαξη και την προστασία των παιδιών από πράξεις ασελγείας και κακοποίησης δίνονται και στο site της Ελληνικής Αστυνομίας www.astynomia.gr, αλλά και στο Κεντρικό Ιατρείο Αθηνών της ΕΛ.ΑΣ. www.kiath.gr.

*Η π.Δ.Α. Γκόλια Θεοφανία είναι απόφοιτος Φιλολογίας (ΕΚΠΑ), Δημόσιας Διοίκησης (Πάντειο Παν/μιο), Γραφιστικής (Δ.Ι.Ε.Κ.) και κάτοχος MSc Διοίκησης Πολιτισμικών Μονάδων.